

יחי אדוננו מורנו ורבינו מלך המשיח לעולם ועד

"הלא' והיו אנ"ש והתמימים

מדקדים

בימה לדיון בין התמימים ואנ"ש
להגברת הלימוד והעיון
בשיחות תנש"א תשנ"ב

גליון נ

דבר מלכות ש"פ ויחי תשנ"ב

תוכן

"עס קומט שוין די גאולה" / עמ' 4

יומן מרתק מהתוועדות ש"פ ויחי תשנ"ב

חיזוק נצחי מנצחיותו של משיח / עמ' 6

הרה"ח יוסף יצחק זילברשטרום - משפיע אנ"ש בלוד, אה"ק מחזק את נקודת האמונה בנצחיות הנשיא שלא שייך בה שינוי

אמת נצחית - כשגם התחתון מסכים / עמ' 10

היאור בקצרה למושגי יסוד בשיחה

גאולה, כבר מהרגע הראשון של הגלות / עמ' 12

נקודת השיחה בשפה פשוטה ובהירה

כבר עכשיו אפשר לתקן את הברזל / עמ' 21

עיון במקורות נוספים שופך אור על הנושאים המרכזיים שבשיחה

יו"ל ע"י מערכת 'מדקדקים'

שע"י תלמידי התמימים בישיבת תורת"ל המרכזית

770 - בית משיח

• יוצא לאור לקראת ש"ק פרשת ויחי תשע"ט

הגיליון הבא יצא לאור בעז"ה לקראת ש"ק פרשת שמות

אנ"ש והתמימים מוזמנים לשלוח הערות ותגובות עד יום שלישי י"ז טבת

לתרומות והקדשות, לתגובות, או להצטרפות לקבלת הקובץ באימייל מידי שבוע:

©medakdekim770@gmail.com • +1(540)358-5152

מנות כ"ק אדמו"ר שליט"א - באדיבות מערכת RebbeDrive

נשיא דורנו כבר הכריז שנותר רק לפקוח את העיניים

ע"פ הודעתו והכרזתו של נשיא דורנו - שלא רק שכבר "כלו כל הקיצין", אלא עוד זאת, שהכל מוכן כבר ("אז מ'האט שוין אלץ צוגעגרייט און אנגעגרייט") כולל השולחן ערוך, וצריכים אך ורק לפתוח את העיניים ואזי יראו - שנמצאים כבר בגאולה האמיתית והשלימה, ותיכף ומיד ממש.

צדיק גמור, לא רק שמוא אלא ודאי!

מבלי הבט על מעמדו ומצבו של כל יהודי עד עתה, הרי ע"י הרהור תשובה בלבד, שודאי יהרהר (ולא רק "שמא הרהר") - נעשה "צדיק גמור" (כמדובר לעיל בהתוועדות שלפני זה), והרי הוא מכריע את הכף ומביא את ה"תשועה והצלה" דהגאולה לכל העולם כולו.

רק ע"י התקשרות לנשיא הדור

ודוגמתו בנוגע לנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר, אשר "נשיא" הוא ר"ת "נניצצו של יעקב אבינו" (כנ"ל) - שמתקיים בו "ויחי יעקב" בפשטות ובגשמיות, בקיום היעוד ד"הקיצו ורננו שוכני עפר" תיכף ומיד.

ועד"ז בנוגע לכאו"א מישראל, אשר, ע"י ההתקשרות והביטול לנשיא דורנו, כ"ק מו"ח אדמו"ר - נמשכים ממנו כל הענינים לכאו"א מאנשי הדור כיון ש"הנשיא הוא הכל", שגם הם נעשים "בחיים" בפשטות ובגשמיות.

עצם ההחלטה פועלת

ועד שעצם קבלת ההחלטות טובות בזה - תחשב כאילו נתקיימו כבר ההחלטות בפועל, וממילא נקבל שכר גם על זה.

ויתירה מזו - ע"פ פסק'דין הרמב"ם הידוע שרצונו האמיתי והפנימי של כל יהודי הוא למלא את רצון הקב"ה בתכלית השלימות, וממילא באמירתו "רוצה אני" מתגלה רצונו הפנימי, היינו, שהרצון הפנימי נחשב גם לרצון הגלוי, הרי, שעצם קבלת ההחלטות הן בדוגמת קיום הדבר במעשה ממש!

נזכרים ונעשים

יומן מזמן אמירת השיחה בבית חינו

"הגאולה כבר מגיעה, משיח כבר מגיע!"

בשעה 1:40 לערך ירד כ"ק אדמו"ר שליט"א להתוועדות כשמעודד את שירת "דין נצח", ובהגיעו למקומו התיישב, ניגב את הגביע כרגיל ומזג לתוכו (בעצמו) מהבקבוקון, ואחר הניח למשב"ק למלאות את הגביע.

לאחרי ברכת בופה"ג ו"מזונות", החל ר' יקותיאל שי' ראפ לנגן בקול רם ונרגש "עס קומט שוין די גאולה, משיח קומט שוין" [=הגאולה כבר מגיעה, משיח כבר מגיע] (בניגון של "זאָל שוין זיין די גאולה"). הקהל הופתע ברגע הראשון, אבל קיבל במהירות את הניגון החדש.

בתחילה עודד כ"ק אדמו"ר שליט"א את השירה בידו האחת בחוזק לעבר כל הצדדים, וכן עודד לעבר הנ"ל שהתחיל את הניגון, ואח"כ התחיל לעודד בשתי ידיו הק' כו"כ פעמים בתנועות נמרצות בשמחה רבה ועצומה כשעל פניו הק' ניכרת התרוממות ("דערהויבענקייט") מיוחדת (וכך הי' במשך כל ההתוועדות). בהמשך הניגון התחיל לעודד שוב ביד אחת ובמיוחד לעבר א' הזקנים שמאחוריו והילדים שם - בתנועות מהירות וסיבוביות, ואח"כ שוב בשתי ידיו הק' כמה פעמים. באמצע הניגון נתן חתיכת "מזונות" לילדי שארף שיחיו.

את שיחה א' פתח כ"ק אדמו"ר שליט"א באומרו: "ס'איז פרשת ויחי וואָס איז שבת חזק" [= זהו פרשת ויחי שהוא שבת חזק]. השיחה ארכה כ־12 דקות.

אחרי שיחה זו ניגנו "שישו ושמחו בשמחת הגאולה" וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים, ואח"כ המשיך לעודד בשתי ידיו הק' בחוזק רב ובשמחה גדולה למשך זמן, והי' נראה מאוד בהתרוממות הרוח ("אופגעלייגט") והמשיך לעודד בתנועות נמרצות בב' ידיו הק' לסירוגין למשך זמן רב. באמצע עודד לעבר המשב"ק ר' שלום בער שי' גנזבורג.

שיחה ב' ארכה כ־20 דקות. את השיחה סיים במילים: "בנערינו ובזקנינו ובבנותינו".

אחרי שיחה זו ניגנו "שובה ה'", וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה לכל הצדדים באופן מרומם.

שיחה ג' ארכה כרבע שעה, ובה התבטא שכולם נישאים לאה"ק יחד עם כל בתי הכנסיות וכיו"ב שבבבל, ובמיוחד ביהכ"נ זה עם כל הענינים והאנשים שבו. את השיחה סיים (כקודמה) במילים: "בנערינו ובזקנינו ובבנותינו".

אחרי שיחה זו ניגנו שמהה דשמח"ת, וכ"ק אדמו"ר שליט"א עודד את השירה כו"כ פעמים בחוזק רב.

שיחה ד' ארכה כ־7 דקות. בסיומה הזכיר אודות חלוקת משקה המשמח.

אחרי שיחה זו העמיד הריל"ג 9 בקבוקים. כ"ק אדמו"ר שליט"א נטל את הבקבוק הראשון ומוג ממנו לכוסו, ולפתע פתח בשיחה קצרה נוספת באומרו: "אויף דערמאָנען נאָכאַמאָל אַז איינער פון די ענינים מ'זאָל מיטנעמען פון דעם פאַרבריינגען אַז מ'זאָל פראַווען דער 'קיימא סיהרא באשלמותא' פון חודש טבת בשנת 'ה' תהא שנת (אראנו) נפלאות בתוכה, ברוב פאר והדר ובתכלית השלימות, ובפרט אַז תיכף ומיד ממש וועט זיין 'הקיצו ורננו שוכני עפר' ונשיא דורנו בראשנו, וועט מען ממשיך זיין בארץ הקודש וכו' ותיכף ומיד ממש" [=להזכיר עוה"פ שאחד מהענינים שיקחו מהתוועדות זו שיחגגו את ה'קיימא סיהרא באשלמותא' חודש טבת בשנת 'ה' תהא שנת (אראנו) נפלאות בתוכה, ברוב פאר והדר ובתכלית השלימות, ובפרט שתומ"י ממש יהיה 'הקיצו ורננו שוכני עפר' ונשיא דורנו בראשנו, ונמשיך בארה"ק וכו' ותיכף ומיד ממש].

אח"כ נטל שוב את הבקבוק הראשון ומוג ממנו שוב לכוסו, והמשיך בחלוקה כרגיל.

אחרי החלוקה התחיל כ"ק אדמו"ר שליט"א לנגן את ניגון ההקפות לאביו הרלו"צ ז"ל, ומיד שתה מהכוס וטעם מה"מזונות". בהמשך עודד את השירה במיוחד לעבר הילדים.

אח"כ הזכיר אודות אמירת ברכה אחרונה. ההתוועדות הסתיימה בשעה 3:20 לערך.

(מתוך דברי משיח תשנ"ב ח"ב, באדיבות 'המכון להפצת תורתו של משיח')

להיות

רבנים ומשפיעים מדברים
ומתוועדים על הבכ"ש שבשיחה

החיזוק שקיבלנו - חייו הנצחיים של משיח

הרה"ח יוסף יצחק זילברשטרום - משפיע אנ"ש בלוד, אה"ק

בפרשה זו אנחנו מסיימים את ספר בראשית עם הכרות 'חזק'. הרבי מלך המשיח שליט"א מדבר על החיזוק שאותו אנחנו אמורים לקחת מהפרשה לכל העבודה שלנו. מהי בעצם הנקודה שאמורה לחזק אותנו?

הרבי פותח את הדבר מלכות השבועי בהדגשת שם הפרשה: "ויחי יעקב", שכוונתה המשכת חיי יעקב אצל עם ישראל, בהתאם לתוכן הפרשה - ברכת יעקב לבניו. ובלשון חז"ל: "יעקב אבינו לא מת" - שחיי יעקב הם חיים נצחיים, על ידי שנמשכים אצל זרעו עד סוף כל הדורות, בחיים של תורה ומצוות.

לאורך השיחה הרבי מבאר את החידוש של ברזל בנוגע לגאולה - שמורה על חוזק ותוקף, קיום נצחי, על ידי שמבררים ומעלים את המקומות הנמוכים ביותר. ובאותו י"א הרבי מורה על תוכן עבודת ה' לפי זה: לגלות את עצם הנשמה, שעיי"ז ניכר תוקף הנצחיות של הנשמה בכל פעולה.

"יעקב אבינו לא מת" הוא מאמר חז"ל, וגם התוכן שלו - חיים נצחיים של תורה ומצוות - מוסבר כבר רבות. מה החידוש של הרבי בשיחה הזאת?

הרבי אומר דבר אחד, והאדם רואה בעיניו הגשמיות דבר שני. בעיניים הרוחניות אין כל בעיה, הן רואות את האמת! צריכים להסתכל על העולם כפי שקובעת התורה

הרבי באות י"ב מביא מהספר קהילת יעקב שנשיא הוא ר"ת: "ניצוצו של יעקב אבינו". ועל פי זה כותב הרבי: "ונשיא דורנו . . ש"לא מת", כמו יעקב אבינו . . ועל ידי ההתקשרות והבטול לנשיא הדור הרי זה נמשך בכל אחד ואחת מאנשי הדור".

ההוראה והמסקנה כאן ברורה: כל מה שמדובר תמיד על "יעקב אבינו" שלא מת, הענין של חיים נצחיים - הכוונה היא על נשיא הדור, על הרבי מלך המשיח. ויותר מזה: כשמתבטלים לנשיא הדור - המציאות הזו נמשכת לכל אחד ואחד בדור.

הענין הזה אינו חידוש של הרבי כאן. בשיחת ש"פ האזינו תש"נ הרבי אומר בכירור, שבדורנו, לאחרי כל מה שעברו, ישנה מציאותו של גואל אחרון נשמה בגוף באופן נצחי.

ובעצם, הרי זה חלק מרכזי מענינו של משיח: חיים נצחיים. הרי כל עם ישראל אומר בקידוש לבנה "דוד מלך ישראל חי וקיים", והרמ"א כותב (או"ח סי' תכ"ו ס"ב) שתוכנה של אמירה זו הוא חידוש מלכות בית דוד ע"י משיח. כל עם ישראל צועק "דוד מלך ישראל חי וקיים", ורבים אינם מבינים שהם בעצם מדברים על החיים של הרבי מלך המשיח.

אפשר לשמוע בהקלטה מח"י תמוז (נדחה) תשמ"ה, שהרבי אומר שם פסק דין ברור בתורה שדוד מלך ישראל חי וקיים קאי על מלך המשיח!

אז מה העבודה שלנו בענין? מה אנחנו צריכים לעשות לגבי העובדה הזו, חייו הנצחיים של מלך המשיח?

צריך לתקוע את זה היטב בראש. כפי שאדמו"ר הזקן אומר בתניא: "להעמיק דעתו . . בקשר אמיץ וחזק מאוד". להחדיר לעצמנו להכרה את מה שהרבי אומר בדבר מלכות בא, שג' תמוז אינו כמו י' שבט, שאז לא היתה שלימות הבירור והיתה הסתלקות הנשמה מן הגוף, אבל בדורנו לא שייך הסתלקות.

הרי כשמסתכלים על היחס של הרבי ל' שבט, רואים דברים נפלאים. ב"ב תמוז תש"י מבאר הרבי מדוע בסמיכות ל' שבט החל הרבי הרי"צ לדבר על חיים נצחיים - כדי שנדע שמה שקרה אח"כ ב' שבט אינו כפשוטו. בשבת זכור תש"י, אומר הרבי ש' שבט אינו משנה כלל למה שהיה ברור לחסידים ש"הוא יגאלנו".

וכשהרבי מדגיש, על אף כל זה, את החידוש של ג' תמוז לגבי י' שבט - מובן שמדובר כאן על חיים נצחיים בפשטות הכי גמורה.

דבר מפליא נוסף: במוצאי ש"ק ליל ג' אדר תשמ"ח, הרבי שם מדבר על ג' תמוז, ומיד לאחר מכן אומר שהענין של דוד מלך ישראל חי וקיים אינו רק תפילה או הבטחה, אלא מציאות שכבר קיימת למעלה ולמטה, רק שלוקח זמן עד שיתגלה לעיני כל העולם! כלומר, שמיד אחרי שמדבר על ג' תמוז - מדגיש שישנה מציאותו של מלך המשיח, רק שיקח זמן עד שיתגלה.

גם במאמר הידוע ד"ה ואתה תצוה, המאמר האחרון שחילק הרבי לע"ע, נותן לנו הרבי צידה לדרך. הרבי מדבר על נשיא הדור המנהיג בגלוי את כל הדור, וממשיך שיש "ערב" ו"בוקר"; יש מצב של העלם, אבל אין להתפעל ממנו. הרבי נותן זאת בידיו הקדושות לכל אחד, וכביכול אומר: אל תתפעלו, תמשיכו כרגיל!

ואף על פי כן, כשרואים בעיניים מציאות שסותרת את כל הדברים הללו?...

צריך להסתכל במקור המשפט "יעקב אבינו לא מת" בגמ' תענית (ה, ב), שלאחר שקובע ר' יצחק שיעקב אבינו לא מת, שואלים אותו: "וכי בכדי ספדו ספדייא וחסנו חנטייא וכו'", ועונה לו: "מקרא אני דורש" - כך כתוב בירמיה!

ושואל הרבי - הא כיצד? הוא שואל אותו על המציאות, והוא עונה פסוק מהתורה! מכך לומדים שצריך להסתכל למציאות על פי התורה, על פי קביעת ההלכה. "מקרא אני דורש!", ולא למציאות הנראית לעינים הגשמיות.

זו הבעיה העיקרית שעומדת על הפרק: הרבי אומר דבר אחד, והאדם רואה בעיניו הגשמיות דבר שני. בעיניים הרוחניות אין כל בעיה, הן בודאי רואות את האמת! ואז, צריכים לדעת להסתכל על העולם לפי המציאות שקובעת התורה.

ולא ייתכן שינוי בדברים האלה? לא יכול להיות שדברים ישתנו?

לא יכול להיות שינוי!

הרבי אומר בל"ג בעומר תשי"ג, שאצל בר כוכבא רבי עקיבא וחכמי הדור אמרו עליו שהוא מלך המשיח, אבל בסוף התברר שאינו; אבל אצלנו לא שייך ענין כזה, כי לאחרי הפצת המעיינות לא יכול להיות שינוי.

הגלגל כבר התחיל לזוז. ההתגלות של מלך המשיח כבר החלה, ומכאן ואילך - מהרגע שהכל מתחיל, לא שייך שום שינוי

מה שדובר תמיד
 על "יעקב אבינו"
 שלא מת, חיים
 נצחיים - הכוונה
 היא על נשיא
 הדור, על הרבי
 מלך המשיח.
 וכשמתבטלים
 לנשיא הדור -
 המציאות הזו
 נמשכת לכל אחד
 ואחד בדור

בתורה אור פר' יתרו (עב, ג) מביא אדה"ז את הפסוק "וגם נצח ישראל לא ישקר ולא ינחם כי לא אדם הוא להנחם", שדברים אלו אמר שמואל לשאול המלך, כשביקש ממנו להציל את המלוכה, ועונה לו שמואל שאי אפשר לשנות זאת, כי אצל הקב"ה אין שינויים.

ולכאורה, הרי אצל שאול עצמו יש כאן שינוי, שהרי הקב"ה מעביר ממנו את המלוכה!?

ומבאר האלטער רבי, שהבחירה בשאול היתה מצד דרגא ששייך בה שינוי, אבל אצל דוד מגיעה הבחירה מדרגא שאין שייך בה שינוי - "לית שמאלא בהאי עתיקא" - ולכן לא שייך שם שינוי בשום אופן. ואומר האלטער רבי שזהו ענין "דוד מלך ישראל חי וקיים", שגם משיח - לאחר שה' בוחר בו, לא שייך שום שינוי.

ישנם ביטויים רבים של הרבי שהענינים כבר התחילו להתרחש. בדבר מלכות חיי שרה הרבי אומר שישינו הענין של "ילחם מלחמות ה'", ויש את הענין של "ונצח" בכמה וכמה ענינים, גם הענין של הנצחיות של מלכות בית דוד. בש"פ משפטים תנש"א הרבי אומר שמינוי מלכא משיחא כבר היה, ורק צריך קבלת המלכות ע"י העם.

והאלטער רבי אומר על זה במפורש, שלא שייך בזה שינוי והפסק! אותו אלטער רבי שאומר שדוד מלך ישראל חי וקיים הולך על מלך המשיח.

עלינו לדעת שהגלגל כבר התחיל לזוז. ההתגלות של מלך המשיח כבר החלה, ומכאן ואילך - מהרגע שהכל מתחיל, לא שייך שום שינוי!

לסיכום, מהי ההוראה מכל זה אלינו?

צריכים לדעת את המציאות על פי תורה, ש"נשיא הדור" (ר"ת ניצוצו של יעקב אבינו) לא מת, וכיון שכל הענינים כבר התחילו לקרות - הרי לא שייך בזה שום שינוי. וכאשר אנחנו מבטלים את עצמנו לנשיא הדור, הוא מביא לכולנו חיים נצחיים.

הדרך לגלות זאת בכל העולם, היא ע"י גילוי עצם הנפש שבכל אחד ואחד מאיתנו, וכך מסלקים את חושך הגלות ומגלים את הגאולה.

שיעור דבר מלכות

ביאור בקצרה למושגי יסוד בשיחה

המטרה בירידת הגלות (לכללות השיחה)

פעמים רבות מבואר בתורת החסידות לגבי ירידת הגלות (וכן לגבי ענינים נוספים של ירידה - החל מצמצום הראשון וכלה בירידה שנעשית ע"י חטאי האדם), שירידה זו הינה לצורך עליה.

אמנם, הסבר זה עצמו יכול להיות בשתי אופנים: (א) כאשר יורדים לגלות הרי זו ירידה גדולה ועצומה, אבל דוקא מכיון שזו הירידה הכי גדולה, לכן ממנה מגיעים - לאחר מכן - לעליה הכי גדולה, בגאולה. (ב) גם הירידה לגלות עצמה, מלכתחילה, אינה ירידה אמיתית, אלא רק בחיצוניות. בפנימיות, כבר מלכתחילה ישנה העליה הגדולה ביותר.

ומבואר, שהחילוק בין שני ההסברים - תלוי בעיקר מתי מדובר:

בזמן הגלות עצמה, מרגישים בעיקר את תוקף הירידה, כך שבגלות עצמה לא נרגש שום דבר טוב, וכל העליה תגיע רק אחר כך ביציאה מהגלות. אמנם, בסיום הגלות, כאשר מגיעים לעליה - אזי מגלים שלמפרע היתה גם הירידה חלק מהעליה. ולכן, בכוא הגאולה, יאמרו ישראל "אודך ה' כי אנת בי" ויודו לה' על ייסורי הגלות, שכעת מתברר שגם הם חלק מהגאולה.

כמה וכמה פעמים מציין הרבי את מעלתה של תורת החסידות, פנימיות התורה והטעימה מהגאולה, שעל ידה ניתן להרגיש כבר כעת את מעלתה הפנימית של הגלות, מלכתחילה (כאופן השני).

והענין מודגש שבעתיים בשיחה זו - "בדורנו זה ובשנה זו", כאשר נמצאים כבר בסוף, בתחילת העליה - ואז ענינו של עשרה בטבת וירידת הגלות מבואר כענין שכל כולו גאולה מלכתחילה [כפי שנראה גם מהמשל שמביא הרבי לענין (ס"ח) מזריעה שמטרתה להצמיח בריבוי גדול פי כמה; והרי בפשטות מובן, שזריעה

אינה רק ירידה לצורך עליה אחר כך, אלא כל ענינה הוא מלכתחילה עליה, ומהרגע הראשון מתחיל תהליך הצמיחה].

על פי לקו"ש חח"י שיחת י"ב"ג תמוז ס"ה ואילך, ובהערה 48; שם שיחת מסעי א' ס"ה, ובהנמסן בהערה 38 שם; שיחת ש"פ דברים תשמ"ט; ועוד

החיזוק לזמן הגלות - אמת ונצחיות (סעיף ט)

בתורת החסידות מבוארת משמעותו העמוקה של המושג "אמת". אמת אינו רק דבר נכון, שאינו שקר; אלא דבר שאינו משתנה, דבר נצחי (ולכן נהרות שזרימתם פוסקת אחת לשבע שנים, נקראים "נהרות המכזבים". ובעומק יותר, לפי זה, העולם כולו הוא "מכזב" במובן מסויים, כי לאחר שית אלפי שנים יתבטל).

יותר מכך - בנצחיות עצמה, כמה דרגות: דבר שבפועל לא נפסק אף פעם, עדיין לאו דוקא שזו אמת ונצחיות מוחלטת, מכיון שהוא יכול להיפסק. ואפילו דבר שלעולם לא ייפסק, אלא שנצחיותו היא מצד תוקף האור האלוקי העליון, שהוא כה חזק עד שאינו נותן מקום להפסק - מכיון שמצד מציאות העולם ישנה התנגדות והתחתון אינו "כלי" לענין, גם זו אינה אמת מוחלטת ממש.

"אמת לאמיתו" ונצחיות מוחלטת שייכת רק באור אלוקי שמאיר בכל דרגא ועולם בלי להשתנות אף פעם, אך גם אינו שולל את העולמות - הוא חודר בהן והן "מסכימות" לו. וכשמתבוננים בכך, הרי הדבר היחיד האמיתי והנצחי באמת - הוא עצמותו יתברך.

הגאולה האמיתית והשלימה תהיה אמיתית ונצחית בתכלית השלימות - כי נצחיותה אינה רק שהיא לא תיפסק לעולם, אלא שהעולם התחתון עצמו יהיה כלי לזה, ואפילו הדרגות התחתונות ביותר "יסכימו" לנצחיות הגאולה.

וכדי להגיע לנצחיות שכזו, מוכרחים כהקדמה לכך לעמול במשך זמן הגלות - וזו בעצם הסיבה לכך שהקב"ה עשה גלות כה נמוכה וחשוכה: דוקא כאשר נגיע בגלות לתכלית הירידה, לדרגות התחתונות ביותר, ונעבוד "לשכנע" אותן לקבל את האור האלוקי, כך שאף פינה לא תנגד לאור הגאולה - נוכל להגיע לגאולה נצחית, בה יתגלה העצמות.

לפי זה מובן היטב המבואר בשיחה אודות החיזוק ("חזק חזק ונתחזק") אותו שואבים מיעקב אבינו, שענינו אמת נצחית, לתקופת הגלות - הידיעה שכל מרתת הגלות אינה אלא העליה שבגאולה, שתהיה גאולה נצחית ובית המקדש נצחי.

על פי מאמר ד"ה לה"ע כתיבת ס"ת תש"ל סיג"ד (ועיין ב"מאמר מבואר" עליו ובהנמסן שם); ד"ה גדול יהיה תשכ"ב; שיחת ש"פ מסוימ תש"נ ובהערה 45 שם

לסיכום

נקודת השיחה בשפה פשוטה וברורה

הברזל היהודי

פרשתנו - ויחי, מהווה סיום תקופה בתולדות עם ישראל וחותרת את הספר הראשון - בראשית. סיפור חייו של יעקב, 'הבחיר שבאבות', נחתם בהכרות "חזק חזק ונתחזק", ומכאן ואילך נפתחת עבודתם של הבנים, ברוחו של יעקב אבינו.

כרגיל, ישנו קשר מיוחד בין תוכנה של הפרשה והזמן בה היא נקראת, בענייננו - השבוע בו חל צום עשרה בטבת. גם מיעקב אבינו, וגם מעשרה בטבת, נוכל לשאוב את אותו חיזוק לעבודתנו בזמן הגלות.

בעשרה בטבת צר נבוכדנצר מלך בבל על ירושלים. ביום זה ישנו קושי אף גדול יותר משאר המאורעות שהתרחשו לאחר מכן בירושלים, ואפילו יותר משריפת בית ה': זהו היום שבו התחילו הצרות והרדיפות. היום שממנו נפתחה הרעה, גורם צער וקושי גדול יותר לעם ישראל.

אך מכיון שהצומות כולם עתידים להפוך לימים טובים בגאולה האמיתית והשלימה, נמצא, שבצום עשרה בטבת - עתידה לחול שמחה גדולה יותר משאר הצומות כולם. עלינו למצוא את הנקודה החיובית המודגשת ביום זה דוקא.

כשנבוכדנצר מלך בבל הטיל מצור על ירושלים, הוא עדיין לא פגע בירושלים העיר. בית המקדש עמד על תילו, בתי היהודים ואפילו החומה נשאר כשהיו. כל מה שנשתנה - הוא המצור. פעולה זו של נבוכדנצר, הייתה 'שעון מעורר' - לעורר את בני ישראל לתשובה.

במאורע זה רואים במוחש שלמרות שהמאורע נראה כשלילי, לאמיתו של דבר כוונת הקב"ה אינה לפגוע בירושלים חלילה, אלא אדרבה: לעורר את היהודים לשוב בתשובה, ובכך למנוע את חורבן העיר והמקדש. זהו הסמל המושלם ליום צום, שלמרות שנראה מבחוץ כשלילי, מהותו האמיתית היא 'יום רצון'.

בנבואת יחזקאל, בה ניבא את המצור על ירושלים, השתמש בברזל כסמל לחורבן: "קח לך מחבת ברזל . . והיתה במצור . . "

הברזל הוא חומר המשמש לכלי מלחמה. לחרבות ולכידונים. על כן נאסר לחלוטין השימוש בברזל בבית המקדש, הן בבנייתו והן בשימוש בו בכלי המקדש וכדומה. בית אשר נחרב בברזל לא יקום בברזל. כך פשוט.

אך יחזקאל התנבא לא רק על המצור השלילי, אלא גם על כוונתו האמיתית, החיובית: ההתעוררות לתשובה. ולכן, גם בהזכירו את הברזל לא התכוון רק לדימוי השלילי של ברזל, אלא גם לברזל חיובי: עמידה בתוקף בברזל על עקרונות היהדות וקיום והמצוות. זו התשובה של 'ברזל דקדושה' למצור הבבלי.

ולא רק תוקף של 'ברזל רוחני': בניין בית המקדש השלישי יבנה גם על ידי ברזל גשמי! האיסור לבנות בברזל, חל על בני המקדש הראשון והשני - שנחרבו בברזל, אך בבית השלישי והנצחי, לא יהיה שום מניעה משימוש בברזל. אז כבר עתיד הברזל 'להטהר' משליליותו ולהפוך לחומר בונה, 'ברזל של קדושה'.

עשרה בטבת על פניו נראה כמו ירידה לגלות ומצור, וברזל שעתיד להחריב את העיר - אך לאמיתו של דבר כוונתו רק לחזק את העיר ולהביא את העם לחזק של 'ברזל' בקדושה. וכך גם בפרשת 'ויחי', מצב שנראה כה שלישי, באמת מיועד רק כדי להגיע לתוקף חזק בהרבה:

ספר בראשית נחתם כשכני ישראל נמצאים במצרים, ובעצם, התחלת הגלות. כשעם ישראל מתחיל גלות בנכר, עליו לקבל חיזוק. לא חיזוק רגעי מן השפה ולחץ, כי אם נתינת חזק אמיתית שתעמוד לעם כל משך זמן גלותו.

החיזוק הנתינת לעם ישראל בפרשתנו הוא: "ויחי יעקב"! חייו האמיתיים של יעקב - חזק ותוקף נצחי בתורה - נצחיים המה. תוקף זה ואמת זו, ניתנים לבני ישראל באופן נצחי, כך שגם כשנמצאים הם בגלות, הם עומדים בגאון.

זהו הקשר המיוחד בין פרשתנו, 'ויחי', וצום עשרה בטבת - בשניהם כבר בתחילת הירידה מודגשת המטרה הגאולתית, והיא מחזקת אותנו לאורך כל הגלות.

בדורנו, הדור האחרון לגלות והראשון לגאולה, הכריז נשיא הדור אשר נשלמו כבר כל ענייני העבודה ואנו עומדים מוכנים לקבלת פני משיח צדקנו. בדורנו מקבלת הוראה ונתינת כח זו משנה תוקף: לנו, קל בהרבה להרגיש את הכוונה והתכלית המלווה אותנו מראשית הגלות - הגאולה האמיתית והשלימה, גאולה נצחית, שעומדת להתממש תיכף ומיד.

שבירת הברזל בגאולה

בד"מ ש"פ ויחי תשנ"ב מחדש כ"ק אד"ש מה"מ שאף שבביהמ"ק הראשון והשני לא היה בהם ברזל, מכיון שברזל מסמל ענין של חורבן ונקרא "ברזל דלעו"ז" - אעפ"כ לעת"ל תתבטל מציאות זו, והברזל יתעלה לקדושה.

ולכן, לא רק שהברזל יתבטא בחוזק ובנצחיות של בית המקדש השלישי, אלא שבית המקדש עצמו יהיה בנוי מברזל (דקדושה). וכלשונו הק' (ס"ו): "ואולי יש לומר שהשלמות דברזל דקדושה שבבית המקדש השלישי תבוא (לא רק בחוזק ותוקף הנצחיות, אלא) גם בכך שבנינו יהיה (לא רק מאבנים, אלא) גם מברזל, שהברזל עצמו יהיה חלק מהבנין דביהמ"ק עצמו. . . " עכלה"ק.

והנה יש להציע בדרך אפשר ביאור לסיבת התעלותו של הברזל לקדושה לע"ל, והוא ע"פ ביאור אדמו"ר הרש"ב במאמר ד"ה "ההפרש בין קליפת עמלק":

במאמר זה מבאר את ההבדל בכללות בין קליפת עמלק לקליפת ז' עממין: קליפת עמלק היא קיר המפריד בין המוחין למידות, שלא נותן להתבוננות באלוקות להתבטא במידות - בהתרגשות וכיו"ב. משא"כ ז' עממין (שקליפת עמלק היא מקורם), ענינם שהניצוץ האלוקות נמצא בעולם, עד שמתאווה תאוות ועובר עבירות, שהם המידות הרעות שכנגד.

קיר זה של קליפת עמלק - ענינו הוא ברזל (כי ברזל עם הכולל ר"ת עמלק). ויש לשבור את קיר הברזל, כי הדרך לנצח את קליפת עמלק היא דוקא ע"י שבירה ולא ע"י בירור. וע"י השבירה - שענינה תשובה מעומקא דליבא - נעשים חורים וחלונות בקיר הברזל ונעשית ההמשכה מהמוחין למידות.

ועפ"ז מובן ג"כ מדוע לא היה ברזל בבית המקדש ("לא תניף עליהם ברזל"), מכיוון שענינו של ברזל נתקן (לא ע"י בירור, אלא) ע"י שבירה דווקא.

(1) דשנת תרמ"ד (סה"מ ע' שה).

ובהמשך המאמר מביא עוד אפשרות לשבור את הברזל דעמלק: ע"י משה רבינו ("והיה כאשר ירים משה ידו וגבר ישראל"), דהיינו ע"י לימוד תורה, ודוקא ע"י פנימיות התורה, שעל ידה פורצים ושוברים את הברזל.

ועפ"ז יש לומר, שמכיון שבגאולה בני"י כבר יעשו תשובה, לא תהיה מניעה לשימוש בברזל בבית המקדש, מכיון שהברזל "ישבר" ויתוקן ויהיו בו חורים וחלונות כנ"ל.

ובפרט ע"פ ביאור הב' במאמר, מובן עוד יותר מדוע לע"ל יהיה שימוש בבניין ביהמ"ק בברזל, דמכיון שע"י לימוד תורה "שוברים" את הברזל, הנה לע"ל שתתגלה בתכלית פנימיות התורה ("סוד טעמיה ומסתר צפונותיה"), הברזל יתעלה לקדושה ויהווה חלק מבניין ביהמ"ק.

הת' משה חגי שי' מטטוק

ישיבה קטנה חח"ל צפת עיה"ק ת"ו

"שבירת" הברזל, או "בירור" הברזל?

דבר מלכות פרשת ויחי מבאר כ"ק אד"ש מה"מ בארוכה שלעת"ל יתבטל הענין הרע שבברזל, והברזל עצמו יהיה חלק מבית המקדש.

ענין הברזל מבואר במדרש רבה (שמות פ"ה), וז"ל: "וזאת התרומה אשר תקחו מאתם זהב וכסף ונחשת . . . אבל 'ברזל' אין כתיב כאן, לא במקדש ולא במשכן, למה? שנמשל בו אדם שהחריבו בהמ"ק. ללמדך שמכל המלכיות יקבל הקב"ה דורון לעתיד לבא חוץ מאדום . . . ואף היא מבקשת להביא דורון למלך המשיח ואומר לו הקב"ה: "גער חית קנה" - שכולה חיה מן הקנה" (עיי"ש בארוכה).

ובסה"מ תורת שמואל² מביא המדרש הנ"ל, ומבאר עפ"ז החילוק בין קיר דקדושה לקיר דקליפה - ברזל, שלכן ברזל לא יהיה חלק מבית המקדש, "כיון שמבחי' ברזל א"א לברר כלל". אמנם, אינו שולל בתכלית תיקון לברזל (שאי אפשר להעלותו לקדושה כלל), רק שכותב ש"שבירתו זהו תיקונו", והוא ע"י שמשברים הכותל - מחיצת הברזל, ע"י הציץ ובכוחו של משה (עיי"ש).

ולכאורה, ע"פ המבואר בתורת שמואל לא ניתן להשתמש כלל בברזל לבנין בית המקדש; ואיך כאן בשיחה מבאר שלעתיד לבוא דוקא ישתמשו בברזל, לאחר שיתברר?

(2) תרכ"ז ע' קנ"ו, וכן בסה"מ תורת שמואל תרמ"א ע' קמב.

ואולי יש לבאר זה ע"פ המבואר בשיחת ש"פ תבוא תשי"ג, שם מקשה אד"ש בנוגע ללשון "שבירתן" זוהי טהרתן" - שלכאורה אין כאן "טהרה", כי השבירה מבטלת אותם לגמרי?

ומבאר, שגם בקליפות יש ניצוץ אלקות, שהרי כוונת התהוות החיצונים היא שישמשו לקדושה, ורק הגוף הם הקליפות וסט"א. ולכן, ע"י "שבירת" הגוף מגלים את הניצוץ האלוקי שבהם, וממילא "זוהי טהרתן".

יותר מזה, "טהרתן" הולך גם על הקליפה עצמה - כמובן מהמשל שבזוהר מפיתוי הזונה לבן המלך, שלא רק בן המלך מתעלה, אלא גם הזונה מקבלת שכר מפני שגרמה לעלייה של בן המלך.

וע"פ שיחה זו מובן בענייננו: אף שהברזל עצמו לא יכול להתברר, אבל ע"י "שבירתו" זהו תיקונו מבררים ומעלים אותו (ובשתיים: שהניצוץ האלוקי שבו מתעלה, ושהברזל עצמו מתעלה, כב' הביאורים הנ"ל).

וע"פ כהנ"ל מובן, דבשלב הראשון אכן לא יהיה ניתן להשתמש בברזל וצריך רק "שבירה"; אך בשלב השני הברזל (הקליפות) עצמו יתברר ויתעלה לקדושה, ולכן יוכלו ובפועל ישתמשו בו לבניין בית המקדש³.

הת' לוי יצחק שי' אלקבץ

ישיבה קטנה תורת אמת - ירושלים עיה"ק ת"ו

מדוע אדום תידחה לעתיד, והברזל יתקבל?

בשיחת הדבר מלכות ש"פ יחי' תשנ"ב מביא הרבי מלך המשיח שליט"א אודות הברזל - שנאסר להשתמש בו במזבח, ובפועל לא השתמשו בו אף בכל המשכן והמקדש - ומחדש (ס"ו): "ברזל אין כתיב . . במשכן ובמקדש . . שהחריב ביהמ"ק" - קאי על בית ראשון ובית שני שנחרבו ע"י ברזל; משא"כ מקדש העתיד, בית נצחי שלא שייך בו חורבן - לא שייך בו חשש מענין של ברזל דלעו"ז, כיון שלעתיד לבוא תבטל מציאות הברזל דלעו"ז, ובמילא יכול וצריך להיות בנינו גם בברזל . .".

והנה במדרש שמצטט הרבי (שמו"ר פל"ה, ה - כמצויין בהערה 51) נאמר: "ברזל אין כתיב כאן לא במקדש ולא במשכן, למה, שנמשל בו אדום שהחריבו בהמ"ק.

(3) וב' שלבים אלו מופיעים בשיחת ש"פ ויצא תנש"א (בהערה 78 ושם בשוה"ג הב') - שבתחילה תידחה מלכות אדום, "גער חית קנה", ואח"כ תתברר, "עתיד חזיר לייטהר". עיי"ש.

ללמדך שמכל המלכיות יקבל הקב"ה דורון לעתיד לבא חוץ מאדום" כו', ע"ש. ותוכן זה - שהקב"ה ידחה את אדום אף לעתיד לבוא - נמצא גם בגמרא⁴.

וצריך להבין: איך אפשר לומר שהמדרש מדבר רק על בית ראשון ובית שני, והרי הוא אומר במפורש שכל הסיבה לשלילת הברזל היא - שנמשל לאדום, ואדום לא תתקבל גם לעתיד לבוא. וא"כ, מדוע הברזל כן יקובל לעתיד לבוא?!

אמנם, יש להקדים שאלה כללית, על המדרש גופא: כיצד זה ש"נמשל בו אדום" הוא סיבה לכך שלא היה ברזל במשכן ומקדש?

הרי מצינו הרבה ענינים שנמשלו לדברים לא טובים, ויחד עם זאת גם לדברים טובים. וזה מובן, שהרי העולם מעורב טוב ורע ו"אין טוב בלא רע ואין רע בלא טוב". וכך גם הברזל, שיש בו רע ויש בו טוב, והוא נמשל גם לענינים טובים (כמובא בשיחה ובהערות באריכות). ומדוע הרע שבו, הוא סיבה לכך שלא ינצלו את הטוב שבו במקדש?

ונראה לומר שההסבר הוא, שהברזל שונה משאר הדברים בעולם, בכך שהרע שבו הוא כל מהותו וענינו⁵. כלומר: ענינו של הברזל הוא היכולת להרוס ולהחריב, ועד להביא למוות. וגם אותם הענינים שבהם הברזל הוא טוב, הוא מכיון שבהם יש צורך להחריב עבור תועלת טובה, אבל ענינו עצמו הוא חורבן.

אבל לעתיד לבוא יבוטל החורבן, המוות והרע בכלל. ואף על פי כן, מציאות הברזל כן תשאר בעולם! ומזה מוכח, שאז יתחדש שיש בו משהו טוב מצד עצמו, רק שענין טוב זה לא היה בגלוי בזמן הבית הראשון והשני. ולכן "אדום", שהיא משל לענין השלילי והחורבן שבברזל, לא תקובל לעתיד לבוא; אבל הברזל עצמו - הענין החיובי - כן יקובל.

4 פסחים קיח, ב.

5 ראה לשון הרמב"ן (נסמן בערה 48 בשיחה), לגבי זה שאיסור נגיעת ברזל במזבח נאמר בלשון "חרבן הנפת עליה ותחלליה": "טעם המצוה בעבור היות הברזל חרב והוא המחריב העולם ולכן נקרא כך".

ואולי אפשר להעיר מההלכה גבי רוצח (רמב"ם הלכות רוצח פ"ג ה"ד) ש"כלי ברזל לא נתנה בה תורה שיעור"; אבל שם הדין הוא "והוא שיהיה לו חוד".

עוד יש להעיר שעפ"ז יומתקו דברי המדרש לגבי בבל: "והרי בבל אף היא חרובה אותו, אלא על שלא קעקעה אותו". שכוונת המדרש היא להקשות, מדוע השתמשו בוהב במקדש ומשכן, והרי בבל נמשלה לזהב (במחזה דניאל, ששם גם נמשלה אדום לברזל - דניאל ב, לא ואילך). אלא שהחורבן שע"י בבל לא היה מוחלט, וזו הוכחה שזהב כשלעצמו אינו רע גמור, אלא יש בו טוב ורע; וזה שהחורבן ע"י אדום היה מוחלט, מוכיח שכולו רע.

וענין זה מתאים עם המבואר בחסידות⁶ שברזל שייך לג' קליפות הטמאות שאין בהם טוב. אמנם, גם זה שאין בהם טוב, אין הכוונה שאין כלל טוב - שהרי מוכרח להיות ניצוץ אלוקי שמחיה אותם - אלא שהוא נחשך כל כך עד שנעשה כמו רע. אבל לעתיד לבוא, כשתבטל הקליפה עצמה, יתגלה הניצוץ האלוקי הטוב⁷.

הת' שמואל שי' גנדל

ישיבה קטנה חח"ל נצרת עלית

תגובות

תגובות שנתקבלו במערכת לגליונות קודמים

"אזלת לקרתא הלך בנימוסיה", או לא להתחשב בעולם?

(גליון מ"ט - פרשת ויגש, מדור צריך עיון - ד, ו)

א

בד"מ ש"פ ויגש תשנ"ב מאריך כ"ק אד"ש מה"מ בענין התוקף של יהודה ושל מרדכי - תוקף שצריך להיות אצל כל יהודי - שמתנהג בכל רק על פי רצון הקב"ה, מבלי להתחשב כלל עם חוקי המדינה והנהגותיה.

ובגליון מדקדקים לש"פ ויגש הקשו, איך שיחה זו עולה בקנה אחד עם המבואר בד"מ וישב, שדוקא ע"י העבודה בגדרי העולם - "אזלת לקרתא הלך בנימוסי"

(6) אזה"ת תרומה ע' א'תיג (נסמן בהערה 68 בשיחה).

(7) ראה אגרות קודש כ"ק אדמו"ר שליט"א ח"ג ע' קנביג, ובהנסמן שם. וזה מתאים להלשון בפ"ז בתניא, שלגבי דבר מותר שמקליפת נוגה היורד לאיסור אומר ש"נכלל לפי שעה ברע גמור . . עד אשר ישוב האדם . ."; ולגבי דברים אסורים אומר ש"הם אסורים וקשורים בידי החיצונים לעולם . . עד כי יבא יומם ויבולע המות לנצח . . או עד שיעשה תשובה גדולה . .". ששבי הדבר המותר בקליפות נחשב "לפי שעה" עד לתשובה (רגילה), ושבי הדבר האסור בקליפות נחשב "לעולם" - אף שגם זה רק עד לעתיד או עד לתשובה (מאהבה) - שאין זה רק בגלל ההבדל בכמות הזמן (שזה לזמן קצר יותר וזה לזמן ארוך יותר או לדורות), אלא בעיקר בגלל שהדבר האסור שבו באופן שהניצוץ האלוקי נעשה כמו רע, ולכן, מצד מצבו כעת שאין נראה בו טוב כלל נחשב אסור לעולם. וזה שלעתיד (או בתשובה מאהבה) יתעלה, הוא ע"י ביטול מציאותו הקודמת ושינויו למציאות חדשה.

- מעלים את המקום לקדושה. ובסגנון אחר: העבודה שנדרשת בד"מ וישב היא לכאורה העבודה של יוסף.

אמנם, במבט עמוק יותר נראה לומר שלא רק שאין כאן סתירה אלא אדרבה, הביאור בד"מ של ויגש מבוסס ומושתת על ד"מ וישב, וכדי להבין כראוי את הד"מ דויגש צריך להקדים תחילה את הנקודה דד"מ וישב. וי"ל הביאור בזה:

בד"מ ויגש (ס"ח) מאריך הרבי בהסברת "רצון מרדכי" - ש"לא יכרע ולא ישתחוה" לשום דבר בענייני העולם, הדבר היחיד שקיים זהו רצונו של הקב"ה והוא מקיף את כל העניינים, וחוזן מזה אין להתחשב בשום דבר. לעומת זאת "רצון המן" הוא שיש להתחשב בעולם ואף להיכנע ולהתכופף לענייני העולם.

ולכאורה, אומר הרבי, כיצד ניתן לחבר את שני הרצונות - "לעשות כרצון איש ואיש" - ה"ז שתי גישות מנוגדות שלא יכולים להתחבר לעולם? ממ"נ, או שמה שקיים זהו רק רצון ה', ולא מתחשבים כלל בגדרי העולם, או שמתחשבים ומתכופפים לענייני העולם, ואז עובדים רק לפי הנהגת העולם.

ומבאר הרבי שכל זה הוא בנוהג שבעולם, אבל "כאשר קשורים עם הקב"ה כפי שהוא למעלה מהנהגת העולם, יש בכח לחבר הפכים: שכפי שנמצאים בעולם ובגלות, יהי' "לא יכרע ולא ישתחוה", כיון שנמצאים לגמרי למעלה מזה".

והנה יוצא מכל הנ"ל שהעבודה הרצויה היא שעובד לפי גדרי העולם והגלות, שהרי בכך מתבטא החיבור בין רצון המן לרצון מרדכי, וכפי שרואים שהתעסקו לבטל את גזירת המן (בדרכי הטבע) ומרדכי נהי' משנה למלך.

ב

ויש לעיין בתירוץ זה, דלכאורה השאלה בעינה עומדת: בכל אופן, אם מתחשבים בעולם, הרי זה "רצון המן" - שהרי את מרדכי מענין רק רצון הקב"ה, וברגע שנותנים מקום להנהגת העולם אין זה רצון מרדכי - ואם כן אין כאן "לעשות כרצון איש ואיש"?

אלא הביאור בזה הוא ע"פ המבואר בד"מ וישב:

דהנה, שם מבואר שדווקא על ידי העבודה ב"אזלת לקרתי" הלך בנימוסי" - עבודה לפי גדרי המקום - מגלים את העצם במקום זה, איך תכונות המקום עצמו קשורות עם העצם. כלומר: זה שהעבודה צריכה להיות ע"פ גדרי המקום

ונימוסיו, זה לא מפני שהעולם מגביל ומעלים ואנו 'נכנעים' להנהגת העולם, אלא זה בשביל לגלות את העצם הטמון ונמצא דוקא במנהגי ונימוסי המקום.

עפ"ז מובן היטב החיבור בין רצון מרדכי ורצון המן: באמת הדבר היחיד שקיים זה רצון הקב"ה, ואיתו הולכים עד הסוף מבלי להתחשב בהנהגת העולם. ובד בבד עובדים ומתעסקים ע"פ גדרי העולם והגלות, (לא כי מתחשבים בהנהגת העולם, אלא) כדי לגלות את העצם המוטבע בנימוסי וגדרי העולם.

ונמצא שדוקא כך יש חיבור בין רצון מרדכי לרצון המן: הולכים עם רצון הקב"ה לגמרי - רצון מרדכי, ומתאימים זאת לעבודה בגדרי העולם - רצון המן.

וכאשר לכאורה לא ניתן להחדיר בגדרי העולם את רצונו של הקב"ה, אזי (כפי שמבאר הרבי בשיחה) החוקים משתנים! שהרי כל מטרת חוקי העולם זהו בשביל לגלות בהם את העצם, וא"כ לא שייך שיפריעו לרצון הקב"ה, שהרי "אין עצם מסתיר על עצם"⁸.

ג

ע"פ כל הנ"ל תתורץ שאלה נוספת:

במדור צ"ע הנ"ל הקשו, שמחד משמע שרצון מרדכי הוא להיות למעלה לגמרי מהעולם, ומאידך משמע שמרדכי בהנהגתו חובר רצון איש ואיש - כפי שרואים שמרדכי תחת שליטת אחשורוש התנהג במצב ד"לא יכרע ולא ישתחוה".

וע"פ הנ"ל יובן היטב, שמרדכי עניינו הוא רק רצון הקב"ה, ועם זה הולך עד הסוף מבלי להתחשב בהנהגת העולם. אבל מצד זה שהעצם התלכד דוקא בהנהגת העולם - לכן מחבר מרדכי רצון איש ואיש, ומחדיר את רצונו של הקב"ה בהנהגת ונימוסי העולם (שרצונו של הקב"ה - העצם, נמצא דוקא בהנהגת העולם).

הת' יששכר מאיר שמואל שי' הכהן רייכמן

ישיבה קטנה חח"ל צפת עיה"ק ת"ו

(8) וענין זה - שחיבור רצון איש ואיש הוא ע"י ההכרה שגם הגבלות העולם הם מצד העצם - מודגש גם בד"ה ודוד עבדי תשל"ב (סה"מ מלוקט ח"ו ע' עז ואילך - הקונטרס ש"ל בשבוע של אמירת הד"מ), לגבי החיבור של יהודה ויוסף ב"ויגש אליו יהודה". שם מבאר, שזה שיהודה (מלכות) הצליח לפעול על יוסף (ז"א) להשפיע בו, אף שיוסף ענינו גילוי וההשפעה למלכות אינה ענין של גילוי - הוא כי יהודה גילה ביוסף את שרשו האמיתי שלמעלה מגילוי, בעצם הכתר. ולכאורה רואים כאן אותה נקודה ע"ד הנ"ל בד"מ: שע"י שיהודה הגיע עם תוקף העצם, הוא גילה גם ביוסף שענינו גילויים (וכפי שמשתלשל למטה יותר, כמבואר בד"מ, שיוסף קשור עם הגבלות העולם) - את שרשו האמיתי, לגלות את העצם המוטבע בו.

מראי מקומות

מבט מעמיק על השיחה
על פי עיון במקורות נוספים

בירור הברזל בבית שלישי

בדבר מלכות ש"פ ויחי (ס"ד) מבאר כ"ק אד"ש מה"מ את ענין הברזל, שמסמל את אדום שהחריבו את ביהמ"ק, ולכן שימש כסימן לנבואת המצור על ירושלים. וגם מהמובא בקבלה וחסידות - שברזל ר"ת ד' נשי יעקב, בלהה רחל לאה וזלפה, ובסדר שהשפחות קודמות לגבירות - מובן שענין זה מסמל קליפה.

והתיקון והמלחמה בזה הוא ע"י ברזל דקדושה - החווק והתוקף של היהודי, שמתגלה בעת קיומו תורה ומצוות גם בזמן ירידתו לגלות. וע"ד מעלת המלכות שמתגלית דוקא בעת ירידתה לעולמות כ"ע, שזהו ענין הברזל בקדושה, שדוקא אז מתגלה תוקפה.

וע"י העבודה בגלות באופן של ברזל דקדושה - מביאים לבנין ביהמ"ק השלישי, שבו תתגלה בפועל שלימות המלכות כפי שיורדת לעולמות כ"ע, ולכן בית זה דוקא יהי' נצחי, כי מעלת הנצחיות קשורה עם התוקף של ברזל דקדושה שתתגלה בבית זה.

ע"פ כל הנ"ל מחדש הרבי, שהשלימות של ברזל דקדושה שתהיה בבית המקדש השלישי, תתבטא גם בכך שבבנין בית המקדש ישתמשו בפועל גם בברזל.

ומדייק זאת הרבי מכך שהטעם שבבנין בית ראשון ושני אסור הי' לבנות בברזל - כי בהם שייך עניין החורבן ע"י הברזל; ומכיוון שבבית שלישי לא שייך כלל חורבן, אין בו חשש מברזל דקליפה, ולכן מותר (ואדרבה - צריכים) להשתמש בבניתו בברזל, כי בכך מבטאים את הפיכת הברזל של החורבן לברזל דקדושה שחלק מבנין ביהמ"ק.

בירור אדום אחרי ביטול הקליפות

בשיחה בתנש"א (ספר השיחות תנש"א ח"א ע' 162 ובהע' 78 ובשוה"ג) משווה הרבי את הד' גלויות לד' בעלי חיים שיש בהם סימן טהרה אחד: הגמל הארנבת והשפן

הם כנגד גלויות בבל מדי ויון, וגלות אדום היא כנגד החזיר. וכשם שלחזיר יש בירור, שעתיד להיטהר לעתיד לבוא, כך גם ע"י העבודה בגלות אדום, מבררים את אדום - שהוא הבירור של כללות קליפת נוגה.

ומקשה הרבי, שהרי הסיבה שברזל מושלל בבנין ביהמ"ק הוא בגלל שנמשל לאדום, שמסמל את החורבן והגלות. ולכן, אומר המדרש, כאשר יקבל הקב"ה דורון לעתיד מכל המלכויות, מלכות אדום לא תקובל, והקב"ה יאמר לה "גער חית קנה" - היינו שלא יהי' בירור לאדום (ברזל) אפילו לעתיד לבוא. וא"כ, כיצד שייך בירור החזיר - שעתיד להיטהר לעתיד לבוא?

ומבאר, שהיעוד "עתיד חזיר ליטהר" בא כתוצאה מזה שהקב"ה יאמר "גער חית קנה": שלא אחרי שהקב"ה יכרית את הקנה של האות קו"ף, שממנה יש יניקה לקליפות, אז יהיה גם הבירור של החזיר שיטהר.

ביטול צורת החורבן שבברזל

ויובן זה יותר ע"פ ביאור הרבי בלקו"ש (חלק י"ז שיחה א' לפרשת בחוקות), במחלוקת ר' יהודה ור' שמעון על פירוש היעוד שבפסוק "והשבתי חי' רעה מן הארץ": האם לעת"ל ישבית הקב"ה את החיות רעות עצמן מן העולם, או רק ישביתן שלא יזיקו.

הרבי תולה זאת בדברי הרוגצ'ובי, שמחלק בכל דבר בין המציאות (חומר), לצורה שלו. לפי זה, ניתן לבאר שר"י ור"ש חולקים האם השבתת החיות רעות תהי' רק בצורה שלהם - שימשיכו להתקיים אבל לא יזיקו, או השבתת של עצם מציאותם. ומסיק הרבי שהלכה כר' שמעון - שתהי' השבתת רק בצורה של החיות רעות, שלא יזיקו, אך לא תבטל מציאותם.

עפ"ז ניתן ללמוד גם בנוגע לברזל, שיש את מציאותו - החומר שלו, ויש את תכונותיו (הרעות והטובות). ולכן, אף שעכשיו מסמל הוא בעיקר את החורבן, לעתיד לבוא תבטל הצורה הרעה שלו - לאחר שהקב"ה יאמר לאדום "גער חית קנה" - ובחומר הברזל יתגלו מעלותיו ותכונותיו הטובות, שמצד הקדושה.

"ברזל דקדושה" עתה: הפיכת התאוות

ויש להוסיף, שבמקום אחר (שיחת ש"פ עקב תשכ"ג - שיח"ק ע' 873) מבאר הרבי יותר מזה, שגם בעבודתנו עתה ישנו ענין של שימוש ב"ברזל" לקדושה: כאשר מתעסקים עם יהודי שמונה בתאוות וענינים זרים, ופועלים עליו להפוך את תאוות אלו לקדושה - לימוד התורה, אהבה ויראה באלוקות וכו'.

צריך עיון

נקודות לעיון והתבוננות בשיחה השבועית

“תורה חדשה” (שבועות תנש״א) מבאר בארוכה, כי כל החידושים שיתחדשו לע״ל בהלכות התורה: שחיטת שור הבר ולוויתן, הלכה כב״ש וכו׳ לא יבואו כפסק מלמעלה כי ״תורה לא בשמים היא״, אלא זה יהיה עפ״י הכרעת הסנהדרין שיהיה אז – עפ״י הכרעת שכלם ודעתם (והיות שאז יהיו חכמים גדולים, ממילא יגיעו למסקנה שהלכה כב״ש וכו׳) עיי״ש באריכות רבה.

ולפ״ז יש לעיין האם ״בניין הברזל בבית המקדש״, יהיה נתון להכרעת הסנהדרין שיצטרכו לפסוק כי ההלכה השתנתה, או שע״פ ביאור כ״ק אד״ש פה, זהו דבר הברור שאינו צריך הכרע?

ג. בסעיף ח׳: מבאר מעלת חודש טבת – ״חודש טבת הוא חודש העשירי . . למנין החדשים מחודש ניסן״. ומוסיף על מילים אלו בהערה 105: הן בשנה פשוטה והן בשנה מעוברת.

וצריך להבין, הלא מכיוון שמונים מניסן וחודש העיבור הוא אדר, אזי כל החודשים המניין שלהם הוא ״הן בשנה פשוטה והן בשנה מעוברת״ ומהו החידוש בזה?

א. בסעיף א׳: לאחר הביאור בתוכן פר׳ ויחי אומר, שע״פ הידוע שפרשיות התורה שייכות במיוחד להזמן שבו קורין את הפרשיות, יש לקשר את פר׳ ויחי עם עשרה בטבת שחל ביום ג׳ בשבוע זה, וכמו״כ מוסיף: ״יום הש״ק פרשת ויחי . . הוא ביום י״ד טבת, ערב והתחלת ט״ו טבת . . שבו ״קיימא סיהרא (דחודש טבת) באשלמותא״, כולל ובמיוחד השלימות דעשרה בטבת, כדלקמן״.

ויש לדקדק ולהעיר שבכל השיחה אין מבואר עניין זה של מעלת ״ט״ו טבת״ – ״קיימא סיהרא באשלמותא״ והקשר לכל מהלך העניינים בשיחה! נורק מופיע בהבלעה בג׳ מקומות: בהערה 117 מביא זאת כבדרך אגב, בקשר לביאור מעלת חודש טבת. בשוה״ג להע׳ 175 עיי״ש. ובסיום השיחה כשאומר: ״ובפרט שביום ראשון יום חמש עשרה בחודש ״קיימא סיהרא (דחודש טבת) באשלמותא״, שבודאי תערך ברוב פאר והדר״].

ב. בסעיף ו׳: בסעיף זה מחדש הרבי שליט״א מלך המשיח, שביהמ״ק השלישי יהיה בנוי גם מברזל. והנה בקונטרס

לזכות

כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א

מהרה יגלה אכ"ר

לזכות

הרה"ח הרב ירחמיאל שי' וזוגתו מ' חנה תחי' וב"ב:
חי' מושקא, דבורה לאה, שיינא, מנחם מענדל,
חוה רבקה, דוד, שיינדל גיטל, מנוחה סימא,
צבי הירש, יקותיאל דובער שיחיו

בעלינאָוו

שלוחי כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
להצלחה רבה ומופלגה בעבודת השליחות
לנח"ר כ"ק אדמו"ר מלך המשיח שליט"א
ס. פאולו - ברזיל

נתרם ע"י הרה"ת ר' שמואל וזוגתו מרת שטערנא שרה שיחיו

שפריצער

לזכות

החתן הת' שניאור זלמן והכלה המהוללה מ' דבורה לאה שיחיו
לרגל בואם בקשרי השידוכין
שיזכו להקים בית נאמן בישראל - בית חב"ד - בנין עדי עד
לנחת-רוח כ"ק אדמו"ר שליט"א מלך המשיח

